

Izvještaj o radu Sigurne kuće za žene i djecu žrtve nasilja u porodici za period 2008. godine

Udružene žene Banja Luka
Adresa: Kalemegdanska 18, 78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Telefon/faks: 051 463 143
Telefon: 051 462 146
E-mail: office@unitedwomenbl.org
Web: <http://www.unitedwomenbl.org>

I. Uvodna analiza sa osvrtom na protekli period

Sigurna kuća za žene i djecu žrtve nasilja u porodici na regiji koju pokriva Grad Banja Luka je osnovana na inicijativu NVO "Udružene žene" Banja Luka i počela je sa radom 12. februara 2007. godine, kada su stečeni svi uslovi za rad i finansiranje tekućih troškova Sigurne kuće.

Sigurna kuća Banja Luka je od strane Administrativne službe grada Banja Luka, Odeljenja za društvene djelatnosti 14. marta 2007. godine dobila Rješenje kojim se utvrdila ispunjenost uslova u pogledu prostora, opreme i stručnih radnica/ka za otvaranje i rad Sigurne kuće uz pismenu saglasnost Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Vlade Republike Srpske.

U skladu s tim, Sigurna kuća u Banja Luci je postala prvi objekat ovakvog tipa koji je dobio odobrenje za otvaranje i rad. Takođe, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite je 07. marta 2007. godine dalo saglasnost na Kućni red Sigurne kuće i pravila koja postoje unutar iste, shodno odredbama člana 14. stav 2. Pravilnika o načinu i mjestu obezbjeđenja zaštite žrtve nasilja u porodici (Službeni glasnik Republike Srpske; broj: 97/06). Iste godine, odobrenje za rad su dobile i Sigurne kuće u Modriči i Prijedoru.

Finansiranje rada Sigurne kuće u Banjaluci za 2007. godinu je išlo iz dva izvora - od strane Administrativne službe grada Banja Luka i lokalnih centara za socijalni rad. Administrativna služba Grada je izdvojila sredstva koja predstavljaju 40% ukupnog godišnjeg budžeta, dok je 60% izdvojeno od strane nadležnih centara za socijalni rad kojim korisnice i djeca pripadaju. Nadležni centri za socijalni rad su plaćali na dnevnoj bazi 25 KM po osobi.

U toku 2007. godine u Sigurnoj kući je boravilo 48 osoba, i to 22 žene i 26 djece sa područja Banja Luke, Laktaša, Kneževa, Bratunca, Prijedora, Gradiške, Istočnog Sarajeva, Ugljevika, Kotor Varoši i Gacka. Centar za socijalni rad Laktaši, Istočno Sarajevo, Bratunca, Kneževo, Kotor Varoš i Prijedor nije snosio troškove za klijentice sa svojih područja, pravdajući to nepostojanjem ugovora kojim bi oni pokrivali boravak, kao i time da nisu učestvovali u smještaju žrtava nasilja.

Činjenica o malim budžetima u ostalim opštinama je potakla Udružene žene za iznalaženje sistemskog rješenja finansiranja Sigurnih kuća u Republici Srpskoj. Model finansiranja je činio obezbjeđenje 70% ukupnih sredstava iz entitetskog budžeta, dok se ostatak izdvajao iz budžeta lokalne zajednice. Ovaj način finansiranja je na samom početku godine doveo do povećanog broja korisnica i djece u pratnji u odnosi na isti period prethodne godine. U toku 2008. godine period boravka i broj osoba koje su koristile usluge Sigurne kuće je bio veći za gotovo 50% u odnosu na 2007. godinu.

Rad Sigurne kuće u prvoj polovini godine je bio znatno otežan usljed nedostatka sredstava za tekuće funkcionisanje skloništa, što je posljedica sporog punjenja budžeta i mnogih administrativnih prepreka. S druge strane, u tom periodu široj javnosti je bila poznata činjenica o finansiranju skloništa i oslobađanju lokalnih zajednica troškova smještaja, te je došlo do brze ispunjenosti smještajnih kapaciteta. Na različite načine je osoblje Udruženih žena i Sigurne kuće obezbjeđivalo sklonište namirnicama i potrebnim sredstvima za žene i djecu o čemu će biti riječi u daljem nastavku izvještaja.

Različit pristup stručnog osoblja centara za socijalni rad korisnicama Sigurne kuće u samom početku njihovog boravka je u velikoj mjeri uticao na njihovo osnaživanje i donošenje odluke za povratak u porodicu. Na taj način sve korisnice koje su nakon pretrpljenog, u najvećem broju slučajeva fizičkog nasilja od strane svojih partnera imale potpuno isti tretman u pogledu svojih prava starateljstva nad djecom. Za čitav period boravka ostvarivani su kontakti nasilnika sa djecom, uprkos činjenici da ih je otac do momenta njihovog smještaja u potpunosti ili djelomično zanemarivao u većini slučajeva. Prijedlog Sigurne kuće da se u vremenskom periodu boravka od dvije sedmice onemogućuje redovni kontakti nasilnika sa djecom radi brže adaptacije na novostečene uslove nikad nije uzet u obzir. Takođe, jedan od prijedloga je da se za određen vremenski period žene uz vlastiti pristanak zadrže u Sigurnoj kući, bez svakodnevnog viđanja sa nasilnikom i pokušaja pomirenja u prostorijama Centra za socijalni rad. Karika koja u potpunosti nedostaje u multidisciplinarnom pristupu jeste neregulisani rad sa nasilnicima. Ne postoje mehanizmi izvršavanja određenih zaštitnih mjera kojima se nastoje otkloniti potencijalni uzroci nasilničkog ponašanja, niti načini njihove implementacije.

U pomenutom periodu usluge Sigurne kuće su koristile žene iz mnogih gradova Republike Srpske I to: Banja Luka, Kneževa, Gradiške, Kotor Varoši, Čelinca, Laktaša, Ribnika, Srpca, Mrkonjić Grada, Zvornika i jedna korisnica sa teritorije Republike Srbije.

II. Struktura zaposlenog i angažovanog osoblja u Sigurnoj kući Banja Luka

Zaposlene:

1. Koordinatorica Sigurne kuće – puno radno vrijeme
2. Diplomirana socijalna radnica – puno radno vrijeme
3. Četiri medicinske sestre – puno radno vrijeme
4. Domaćica – puno radno vrijeme
5. Diplomirana pravnik – Advokatica koja dolazi po potrebi, angažovana je po Ugovoru o djelu
6. Klinička psihologinja – Klinička psihologinja koja dolazi po potrebi i angažovana je po Ugovoru o djelu
7. Računovođa – Finansijski menadžer Udruženih žena 40% radnog vremena
8. Knjigovođa – knjigovodstveni biro se plaća po izvršenim uslugama
9. Revizor – na kraju finansijske godine se angažuje revizorska kuća

Koordinatorica, socijalna radnica i domaćica su zaposlene na osam sati radnog vremena u periodu od 07:00 do 15:00, svakog radnog dana. Četiri medicinske sestre rade po principu četverbrigadnog sistema, kako bi usluge stručnog osoblja korisnicama i njihovoj djeci bile dostupne tokom 24 sata. Pravnik i klinička psihologinja su za rad sa korisnicama angažovane po potrebi. U toku svog boravka u Sigurnoj kući sve osobe imaju obezbjeđenu medicinsku pomoć i njegu tokom 24 časa, pravnu, psihološku i psihosocijalnu pomoć.

III. Bezbjednost objekta Sigurne kuće

Prema Pravilniku o načinu i mjestu obezbjeđenja zaštite žrtve nasilja (Službeni Glasnik RS, broj 97/2006) predviđeno je obezbjeđenje objekta tokom 24 časa. Međutim, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske nije nadležno za obezbjeđenje objekata ovog tipa, dok su za angažovanje privatnih agencija bila potrebna veća sredstva koja Sigurna kuća nije bila u mogućnosti da izdvoji. Ministarstvo unutrašnjih poslova RS se obavezalo da će u skladu sa svojim ovlaštenjima kroz pozorno – patrolnu službu obilaziti Sigurnu kuću u toku 24 časa i hitno postupati po pozivu iz Sigurne kuće.

Sigurna kuća u toku 2008. godine nije imala riješeno pitanje stalnog obezbjeđenja. Kada se govori o bezbjednosti objekta, odnosno osoba koje borave i rade u Sigurnoj kući, policijski službenici nadležne policijske stanice su svakodnevno obilazili objekat. Formiranje nove policijske stanice i sektora nadležnog za područje lokacije Sigurne kuće je olakšalo svakodnevno praćenje situacije u smislu upućenosti policijskih službenika u pojedine slučajeve. Pri prijemu žrtve i njene djece, osoblje Sigurne kuće je obavještavalo policijsku stanicu ostavljajući sve potrebne podatke. Odmah po dolasku korisnica i djece u pratnji utvrđuje se stepen sigurnosti žrtve, odnosno mogućnosti ponovnog nasilja u slučaju kontakta sa nasilnikom. U nekoliko slučajeva su nasilnici po saznanju da su osobe nad kojima su počinili nasilje direktnim dolaskom pred Sigurnu kuću ili telefonskim putem prijetili žrtvama kao i zaposlenom osoblju. Nakon upozorenja i poziva policiji većina prijetnji je prestala.

U dva slučaja su od strane policijskih organa preduzete mjere pojačanje pažnje i zaštite od strane dežurne patrole unutar objekta u trajanju od tri dana. U jednom slučaju je patrola po prijavi osoblja iz Sigurne kuće uspjela na licu mjesta izvršiti privođenje nasilnog lica, te je nakon sprovedene procedure ispitivanja uznemiravanje prestalo. Za vrijeme boravka žrtve trgovine policijska patrola je određeni vremenski period obezbjeđivala objekat u cilju sprječavanja mogućnosti ometanja istrage.

U toku godine su se održavali redovni sedmični sastanci sa predstavnicima policije u cilju unapređenja multidisciplinarnog pristupa, kao i planiranja budućih mjera za svaki pojedinačni slučaj.

IV. Način smještaja u Sigurnu kuću

Žene i djeca koja su preživjela nasilje u porodici se u Sigurnu kuću mogu smjestiti na nekoliko načina u zavisnosti od mjesta prebivališta. Za žene koje imaju mjesto prebivališta na teritoriji grada Banja Luke, odluku o smještaju donosi Tim za pomoć i podršku žrtvama porodičnog nasilja. Tim za pružanje pomoći i podrške žrtvama nasilja u porodici funkcionise od 1.maja 2007. godine i pored predstavnika/ca policije čine ga i predstavnik/ca Centra za socijalni rad Banja Luka i predstavnik/ce Udruženih žena Banja Luka. Tim je mobilan tokom 24 časa svakog dana u sedmici i funkcionise na način da se na poziv policije obavještavaju ostali članovi, koji nakon izlaska na teren čine odgovarajuće korake. Ukoliko se procjeni da bi se u narednom periodu nasilje moglo ponoviti i prouzrokovati određene posljedice donosi se odluka za smještaj osoba u Sigurnu kuću Banja Luka.

Osobe koje ne dolaze sa teritorije grada Banja Luka u Sigurnu kuću se smještaju procjenom Udruženih žena Banja Luka uz naknadno obavještavanje centra za socijalni rad sa područja boravišta žrtve. Broj prijavljenih osoba sa drugih opština u toku 2008. godine je bio veći u odnosu na prethodnu godinu, te su se u obzir uzimali samo hitni slučajevi u kojima je postojala realna opasnost da će se nasilje ponoviti u narednom periodu ili ukoliko žene nisu imale potencijalno sklonište.

Pojedine korisnice su u Sigurnu kuću smještene odlukom nadležnog centra za socijalni rad koji je smatrao da mogućnost daljeg ostanka žena u nasilnoj vezi nije moguć, te je nakon konsultacije sa stručnim osobljem Sigurne kuće donesena odluka o smještaju.

U jednom slučaju u Sigurnu kuću je smještena korisnica, žena sa djevojčicom koja dolazi sa teritorije Republike Srbije, o čemu je odmah obavještena policija i Odjel za strance. Na osnovu naše procjene i procjene Odjela za strance, žena sa djetetom je napustila Banja Luku i uz adekvatnu pratnju odvedena u Sklonište ovog tipa u Republiku Srbiju.

Osoblje Sigurne kuće u saradnji sa stručnim osobljem iz Centra za socijalni rad donosi sve odluke koje uključuju produženje boravka korisnica, privremene odlaske žena iz skloništa u cilju ostvarivanja određenih prava, kao i odluke o prekidu i otkazivanju boravka.

V. Aktivnosti Sigurne kuće Banja Luka

V.1 Uvod

Korisnice se nakon potpisivanja ugovora o boravku u Sigurnoj kući upoznaju sa svim postojećim pravilima odobrenim od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske. Sve osobe u toku svog boravka imaju obezbjeđenu medicinsku pomoć i njegu, pravnu, psihološku, psihosocijalnu pomoć i obavezno učešće u radno okupacionoj terapiji. Sve korisnice i njihova djeca po smještaju dobijaju svoju prostoriju namjenjenu za spavanje, odmor i odlaganje stvari.

Stručni tim Sigurne kuće Banja Luka je na raspolaganju korisnicama svakog radnog dana u periodu od 07:00 do 15:00 časova, dok su medicinske sestre prisutne tokom 24 časa u slučaju postojanja potrebe za pružanjem pomoći i rješavanjem eventualnih problema. Stručno osoblje je svakodnevno obavljalo razgovore sa ženama i djecom u smislu praćenja njihove situacije i osnaživanja u cilju bržeg reintegriranja u društvo. U zavisnosti od ispunjenosti smještajnih kapaciteta, klinička psihologinja planira dolaske i individualni i grupni rad sa ženama i djecom koji su smješteni u Sigurnoj kući.

Podrška je takođe bila upućena od strane predstavnika/ca Centra za socijalni rad Banja Luka, koji su vršili procjenu daljeg boravka u Sigurnoj kući. U kontaktu sa predstavnicima centara za socijalni rad i dalje se uočava različitost u pristupu ženama koje su preživjele nasilje. Stav centara za socijalni rad je očuvanje porodice i povratak žene i djece nasilnom suprugu. Moramo istaći da su se pojedine klijentice zadržavale kraći vremenski period od potrebnog kako bi se radilo na njihovom potpunom osnaživanju.

U dva slučaja nadležni centar za socijalni rad nije želio smjestiti djecu korisnica koje su preživjele nasilje iz razloga što je na osnovu priče nasilnika kreirana negativna slika o pomenutim ženama. Svakodnevno su socijalni radnici nadležni za slučaj koristile različite metode da bi se žene vratile kući sa izgovorima da djeca suviše pate i da po svaku cijenu žele da se majke vrate. Slučajevi su se završili na način da su se korisnice vratile u nasilnu porodicu kako bi boravile sa djecom, uprkos sumnji da će nasilje prestati.

Stručni tim je pojedinačno za svaki slučaj vršio procjenu bezbjednosti za privremene izlaske iz skloništa. Ukoliko se procjeni da ne postoji mogućnost susreta žene sa nasilnikom, radni odnos žene se nastavlja i za vrijeme njenog boravka u skloništu. U jednom slučaju je nasilnik nastavio praviti probleme na radnom mjestu svoje supruge, što je imalo za posljedicu dobijanje otkaza. U toku godine za tri žene procijenjeno je da ne napuštaju sklonište, te su u dogovoru sa poslodavcem koristile godišnji odmor ili bolovanje u slučaju određenih povreda.

Djeca školskog uzrasta su prelazila u školu sa kojom Sigurna kuća Banja Luka ima postignut dogovor vezano za rad sa djecom. U dvanaest slučajeva je postojala potreba da se djeca izmjestu iz postojeće škole u školu koja je najbliža lokaciji Sigurne kuće Banja Luka. Procedura premještanja je obavljena u roku od 24 sata tako da su djeca odmah nastavila sa nastavnim planom i programom, te nisu zaostajala u gradivu. Pri upisu u školu osoblje upozna je pedagogicu škole o stepenu pretrpljenog nasilja svakog pojedinačnog slučaja, kao i načinima reagovanja u slučaju pojave nasilnika. Kroz kontakt sa predstavnicima škole kontinuirano se prati stanje svakog djeteta pojedinačno. Ukoliko se procjeni mogućnost pojave nasilnika, djeci se obezbjeđuje prevoz i pratnja do škole.

U dva slučaja su djeca koja su pohađala srednju školu premještena u školu u Banja Luci koja je odgovarala stepenu stručnosti škole iz koje su došla. U periodu najveće prebukiranosti, dvoje djece je upisano u vrtić zahvaljujući kontaktima osoblja Sigurne kuće.

V.2 Psihosocijalna podrška i pomoć

U toku svog boravka sa svim korisnicama se u zavisnosti od ispunjenosti kapaciteta obavljaju individualni razgovori najmanje dva puta sedmično, sa popunjavanjem socijalne anamneze. Ona predstavlja pisanu formu genograma koja daje cjelovit prikaz porodičnog stabla, kao i podršku i uslove života. Pružanje podrške pri održavanju kontakta sa primarnom porodicom, kao i isticanje značaja dobre socijalne mreže su jedan od bitnih ciljeva u toku boravka.

U Sigurnoj kući se sa svim klijenticama i njihovom djecom radi na osnaživanju, ali i na saniranju posljedica nasilja kroz savjetodavno terapijski rad, rad na principu pomoć-samopomoći, te individualnom i grupnom radu. Pojedini slučajevi zahtjevaju rad sa kompletnom porodicom korisnice u cilju pronalaska najboljeg rješenja. To je u većini slučajeva doprinijelo zbližavanju porodice i pružanju potpune podrške koja je izostala zbog nerazvijene svijesti o problemu nasilja u porodici ili ustaljenog stava da žena mora da trpi radi očuvanja porodice. Veoma često su korisnice tajile nasilje ili načine njegovog ispoljavanja, te članovi porodice nisu ni znali u kolikoj mjeri je ono prisutno. Podrška porodice i njihovo razumijevanje igra bitnu ulogu u oporavku klijentice i njene djece.

Jedna od najznačajnijih, a ujedno i najtežih ciljeva i zadataka tokom boravka korisnica je rad na pronalasku izlazne strategije. Korisnica se priprema za osamostaljenje i nezavisan život zajedno sa svojom djecom. Nakon određenog vremenskog perioda provedenog u kući korisnici se pruža podrška za pronalaskom zaposlenja putem oglasa, poznanstava ili prijavljivanjem u agenciji za zapošljavanje. U slučaju pronalaska posla, započinje se rad na stambenom zbrinjavanju u zavisnosti sa kakvim resursima korisnica raspolaže. U nekoliko navrata je korisnicama koje su odlazile sa svojom djecom obezbjeđen namještaj i kućanski aparati putem raznih donacija.

V.3 Radno-okupaciona terapija

Svoje prostorije korisnice su dužne držati čistim i urednim. Svakog ponedjeljka se pravi raspored predviđenih dnevnih aktivnosti kao vid radno-okupacione terapije. Radno-okupaciona terapija sadrži određene unutrašnje i vanjske kućne aktivnosti koje se ponavljaju svakodnevno, jednom sedmično ili samo jednom u određenom vremenskom periodu. Svakodnevne aktivnosti podrazumjevaju održavanje čistoće zajedničkih prostorija kao i pravljenje namirnica. Svaka klijentica je po određenom rasporedu zadužena za spremanje obroka za taj dan. Prema dogovoru domaćice i medicinskog osoblja vrši se sedmični plan obroka koji zadovoljava sve nutritivne potrebe. U skladu sa sedmičnim planom se vrši i planiranje nabavke potrebnih prehrambenih i neprehrambenih artikala. Sastanci sa stanarkama se održavaju jednom sedmično ili češće u slučaju pojave određenih problema korisnica.

U okviru radno okupacione terapije nekoliko puta mjesečno su se provodile radionice koje su se sastojale od rada na staklu, drvetu i keramici. U radu su korištene specijalne boje za staklo i keramiku (ekološke boje na vodenoj bazi), salвете za rad sa salvet tehnikom, frost, konturne boje, kao i ostali pribor potreban za rad. Interesovanje žena, kao i starije djece od samog početka provođenja radionica je veliko, zbog pojave pozitivnih rezultata nakon kraćeg vremenskog perioda. Radionice su se provodile dva puta sedmično u trajanju od dva do četiri sata uz stalno prisustvo zaposlenog osoblja radi davanja uputa za rad. U ovaj vid radionica je u toku 2008. godine bilo uključeno 25 žena i 6 djece, za razliku od prethodne godine, kada je taj broj bio znatno manji. Kao razlog dobre prihvaćenosti ovih radionica je i osjećaj potpune opuštenosti i odsustvo trenutnih problema koji su ih stalno zaokupljali. Pojedine korisnice su u toku 2008. godine imale i novčanu dobit za svoje radove koji su prodati u toku izložbe i prodaje u Sigurnoj kući.

Djeca u Sigurnoj kući Banja Luka imaju pomoć osoblja u smislu sticanja novih znanja i vještina. Djeca uglavnom nisu bila direktne žrtve od strane osoba koje su vršile nasilje, već su svakodnevno prisustvovala određenim nasilnim scenama između nasilnika i njihovih majki. U četiri slučaju djeca su direktno bila izložena fizičkom i psihičkom obliku nasilja od strane svog oca. Neka djeca nisu pokazivala određene promjene u svom ponašanju koji bi mogao biti rezultat izloženosti nasilju. Djeca su određene posljedice i izloženost direktnom ili indirektnom nasilju izražavale u toku igre ili na crtežima slobodnih tema.

U situacijama kada je to omogućavao dovoljan broj djece za stvaranje grupe, odradene su različite radionice prilagođene dječijem uzrastu. Osoblje Sigurne kuće Banja Luka je svakodnevno pojedinačno ili u grupi učilo ili dopunjavalo znanje djece o različitim temama kao i radi sticanja određenih navika. U zavisnosti od obima određenih aktivnosti uvijek je jedna korisnica zadužena za djecu. Radionice su se najčešće odvijale u poslijepodnevnom časovima u trajanju od 15 do 120 minuta.

Aktivnosti koje se provode u radu sa djecom uključuju četiri vaspitno obrazovna područja i to: fizičko i zdravstveno vaspitanje, spoznajni razvoj, kreativnu kulturu i rad i socijalno emocionalni razvoj.

S obzirom da je broj djece koja su boravila u Sigurnoj kući bio veliki održavane su radionice po grupama zavisno od uzrasta i to :

- uzrast 3-5 godina (radionice crtanja, pisanje, vježbe memorije, ples, razne društvene igre i dr.),
- uzrast 5-8 godina (radionice sa kolaž papirom i krpicama, modeliranje, razne edukativne radionice kao što su radionice o higijenskim navikama, vježbe fizičke kulture, izrada raznih vrsta panoa, crtanje kredama i dr.),
- uzrast 12-16 godina (radionice edukativnog karaktera i to najčešće sa slijedećim temama: "Sindrom stečenog nedostatka imuniteta – AIDS/HIV", "Vitamini", "Istorijat računara", "Kultura ponašanja na javnom mjestu", "Dijelovi računara", " Narodne izreke " i dr.

V.4 Zdravstvene usluge i njega

Sigurna kuća je i ove godine bila pokrivena smjenskim radom medicinskih sestara, zbog mogućeg dolaska žena u noćnom periodu što se i dešavalo.

Po prijemu svakoj klijentici su uzeti anamnestički podaci – evidencija o zdravstvenom stanju koji ukazuje na trenutne zdravstvene probleme ili oboljenja za koja uzima već postojeću terapiju i dokument koji to potvrđuje.

U toku boravka žena u Sigurnoj kući organizovan je odlazak u specijalističke ordinacije zbog propisivanja različite terapije kao i produženja stare. Najčešće posjećivane specijalističke ordinacije su: radiološka, kardiološka, neurološka, psihijatrijska i pedijatrijska. Odlazak klijentica je uvijek bio u pratnji dežurne medicinske sestre. Dežurna medicinska sestra je obavezno vršila kontrolu nad terapijom koja se uzimala. Najčešće intervencije u noćnim satima su bila febrilna stanja male djece kao i prijem novih klijentica u Sigurnu kuću.

Prilikom odlaska ljekaru svih klijentica vršeno je uredno prikupljanje nalaza koji bi se kasnije mogli uzeti u obzir u eventualnom sudskom procesu. Prema ranije postignutom dogovoru sa Domom zdravlja Banja Luka sve klijentice Sigurne kuće po svom dolasku se evidentiraju u Centar porodične medicine Karanovac.

Ukoliko se ukaže potreba organizuju se odlasci ljekaru opšte prakse, gdje se nabavljaju sve specijalističke uputnice i recepti.

U sklopu rane prevencije oboljenja dojke organizovan je odlazak na UZV pregled dojki u ordinaciji dr Grubor. Pregledi su bili u sklopu humanitarne akcije pokrenute od strane Gradskog odbora PDP-a, u toku koje je pregledano 10 žena.

U skladu sa predviđenim planom, za potrebe priručne ambulante vršena je nabavka lijekova i sanitetskog materijala. Najčešće korišteni lijekovi su: analgetici, sedativi, antipiretici, specifična simptomatska terapija za pojedine kardiološke, neurološke i druge bolesti, kao i sanitetski materijal.

U Sigurnoj kući su određen vremenski period boravila i djeca uzrasta do godinu dana, te je nad njima sproveden poseban nadzor koji se sastojao od :

- praćenja redovnog hranjenja, spavanja i higijene beba,
- savjetovanje majke ukoliko se primjeti neka promjena kod djeteta,
- odlazak u Centar za vakcinaciju.

Organizovan je i odlazak u stomatološku ordinaciju u slučaju velikih zubobolja ili oticanja usljed procesa na zubima. S obzirom na loše higijenske navike usta i zuba vršena je stalna kontrola istih kao i rad na podizanju zdravstvene kulture o značaju stalne higijene usta i zuba.

Svakodnevno je medicinsko osoblje vršilo kontrolu higijenskih navika, tj. kontrola nad kupanjem, pranjem zuba i ruku.

VI. Karakteristike korisnica Sigurne kuće Banja Luka

U periodu od 01. januara do 31. decembra 2008. godine u Sigurnoj kući Banja Luka je boravilo 70 osoba, od toga 34 žene i 36 djece. Taj broj predstavlja tendenciju porasta broja osoba u Sigurnoj kući koje su preživjele nasilje za gotovo 50% u odnosu na isti period protekle godine. Porast broja korisnica je najvećim dijelom rezultat drugačijeg načina finansiranja koji je oslobodio plaćanja lokalne zajednice iz kojih su korisnice dolazile.

Pored korisnica koje su dolazile sa teritorije grada Banja Luka, u Sigurnoj kući Banja Luka su boravile i korisnice sa područja Laktaša, Kotor Varoši, Gradiške, Kneževa, Zvornika, Čelinca, Srpcu, Ribnika, Mrkonjić Grada, te jedna osoba iz Subotice, koja je državljanka Republike Srbije. U jednom slučaju je u saradnji sa policijom i nadležnom tužiteljicom u Sigurnoj kući određen vremenski period provela maloljetna djevojka, žrtva trgovine ljudima.

Žrtve su u većini slučajeva bile izložene nasilju od strane svojih bračnih i vanbračnih partnera. U dva slučaja je nasilje izvršeno nad majkama od strane vlastite djece, odnosno sinova. U slučaju trgovine ljudima, žrtva je bila izložena različitim oblicima zlostavljanja od strane drugih, nepoznatih ljudi.

Najveći procenat od 55% žena pripada kategoriji dugogodišnjih žrtava porodičnog nasilja u periodu dužem od 10 godina, dok je 30% korisnica nasilju bilo izloženo nekoliko mjeseci. Na osnovu dosadašnjih iskustava može se uočiti da žene mlađe starosne dobi kao rezultat pojačane javne svijesti o ovom problem nasilje vrlo brzo prijavljuju, dok žene srednje i starije dobi nasilje prijavljuju nakon svih iscrpljenih metoda negovog zaustavljanja. U 35% slučajeva korisnice su nasilje prijavljivale nakon par mjeseci nasilne torture od strane svojih zlostavljača. Analizirajući podatke možemo uočiti su osobe srednje i starije dobi, nasilje preživljavale i više od deset godina, dok su osobe mlađe dobi nakon kraćeg vremenskog perioda bile spremne da prijave nasilje i izađu iz okvira ukorjenjenih stereotipa i predrasuda.

Period boravka korisnica u Sigurnoj kući Banja Luka se kretao od jednog dana do tri mjeseca, u zavisnosti od pronalaska adekvatnog rješenja za korisnice. Žene koje su odlučile da se vrate nasilniku, odnosno u porodicu u kojoj je bilo nasilja, Sigurnu kuću su napuštale nakon jedne do dvije sedmice njihovog boravka. Određen broj žena je boravio u Sigurnoj kući duži vremenski period, te nakon izlaska započeo novi život sa svojom djecom. U Sigurnoj kući je do 15 dana boravilo petnaest korisnica, od 15 do 45 dana osam korisnica, dok je maksimalan period provelo dvanaest korisnica. U dva slučaja korisnicama je produžen boravak duži od tri mjeseca, usljed bezbjedonosne situacije koja je prijetila sa napuštanjem skloništa i nemogućnosti pronalaska bilo kakvog rješenja.

Starosna dob korisnica se kretala od 16 do 75 godina. Najveći procenat žena od 30% se odnosio na kategoriju starosne dobi od 30 do 39 godina starosti. Kategoriji stanovništva koje imaju srednju stručnu spremu čini 55% žena, dok 30% ima završenu samo osmogodišnju školu. Dve korisnice nisu imale nikakvo formalno obrazovanje, dok je jedna imala završenu višu školu.

Od ukupnog broja korisnica, 26 korisnica nije bilo zaposleno, dok su u šest slučajeva žene imale osigurana mjesečna primanja po nekom osnovu. U toku boravka dvije žene su ostale bez posla po svom smještaju. Deset korisnica je u Sigurnoj kući bilo smješteno zajedno sa dvoje djece, dok je njih sedam smješteno sa jednim djetetom. Četrnaest korisnica je u Sigurnoj kući Banja Luka boravilo bez djece iz razloga što su usljed ugrožene bezbjednosti morale ostaviti djecu kod nasilnika. Najveći broj djece koja su boravila u Sigurnoj kući su bili uzrasta od 14 do 18 godina i to u 11 slučajeva, dok su u 10 slučajeva djeca bila uzrasta od 8 do 13 godina. U toku godine su u pratnji majki u dva slučaja bile smještene i bebe do godinu dana, što je zahtjevalo nabavku posebne opreme.

Od ukupnog broja 27 korisnica nije imalo vidljive tjelesne povrede koje su zahtjevale ljekarsku pomoć. U dva slučaja korisnice su imale teške tjelesne povrede. Ostale korisnice koje su trebale određene zdravstvene usluge su imale lakše tjelesne povrede u vidu krvnih podliva i kontuzija. Većina korisnica nije imala vlastiti stambeni prostor, tačnije osobe koje su vršile nasilje su ostajale u kući. Podrška od strane porodice žrtava je postojala na nivou psihosocijalne podrške, dok je svaka druga pomoć bila isključena što nije poboljšalo položaj žrtava. Samim tim je bila otežana mogućnost pronalaska izlazne strategije, naročito u situacijama u kojima se korisnica zadržavala kraći vremenski period.

VII. Evaluacija rada sa korisnicama Sigurne kuće Banja Luka

Korisnice su svakih 15 dana boravka u Sigurnoj kući Banja Luka ispunjavale evaluacione upitnike u cilju ispitivanja njihovog zadovoljenja uslugama koje Sigurna kuća pruža te poduzimanja odgovarajućih akcija u cilju poboljšanja rada. Upitnik je sačinjavao 9 pitanja sa slobodnim odgovorima.

Prvo pitanje koje se tiče dolaska u Sigurnu kuću je uglavnom sadržilo odgovor u kojem se krila određena doza straha i neizvjesnosti. Najveći broj klijentica je istakao da je to doživio kao spas iz situacija nasilja. Neki su se u početku osjećali nesigurno zbog nedostatka informacija o samom radu i mogućnostima koje pruža Sigurna kuća, ali su ubrzo po smještaju promijenili svoje mišljenje. Najveća nesigurnost je proizlazila iz straha od reakcije djece prilikom dolaska u sklonište i loše adaptacije novoj sredini.

Sve korisnice su istakle da su zadovoljne smještajem, hranom i uslugama koje se pripremaju unutar kuće. Najveći broj korisnica je istakao da podjednako ima korist od svih aktivnosti, dok određen broj njih naglašava individualne razgovore, te aktivnosti radno okupacione terapije. Najveći problem s kojim su se korisnice susretale su briga za njihovu egzistenciju nakon izlaska iz Sigurne kuće, tačnije briga oko pronalaska zaposlenja i adekvatnog stambenog prostora.

VIII. Pronalaženje izlazne strategije za korisnice Sigurne kuće Banja Luka

VIII.1 Zaposlenje korisnica

Naša iskustva sa korisnicama su pozitivna, jer smo do sada uspjeli pronaći određena rješenja u pronalasku izlazne strategije u cilju najboljeg interesa za žene i djecu. Izlaskom iz Sigurne kuće Banja Luka, naš rad sa žrtvama nasilja ne prestaje, tačnije on se produžava na period od godine dana nakon izlaska korisnice u smislu davanja podrške u daljem osamostaljenju i praćenja kompletnog slučaja. U daljem kontaktu sa korisnicama možemo uočiti da su zaposlenja koja su korisnice nakon izlaska pronašli još uvijek aktuelna, kao i da su neke nezaposlene klijentice uspjele pronaći adekvatan posao.

Pronalazak izlazne strategije je bio otežan u situacijama kada žrtva ne nailazi na podršku porodice i prijatelja, te u nedostatku adekvatnog tretmana institucija sistema dolazi do pojačanja njenog osjećaja bespomoćnosti.

Najveći broj žena koji je boravio u Sigurnoj kući ima završenu osnovnu i srednju školu, u jednom slučaju višu školu i u dva slučaja se radi o osobama bez formalnog obrazovanja. Sama ta činjenica je otežavala mogućnost daljeg osamostaljivanja u smislu pronalaska izlazne strategije vezane za zaposlenje žrtava.

Međutim, pružanjem podrške u toku traženja zaposlenja za pojedine žene nailazili smo na povećanu senzibilizaciju pojedinih privatnika, mada je to bilo nažalost u rijetkim slučajevima. U toku prve godine rada Sigurna kuća je uspjela ostvariti jedan vid saradnje sa agencijom za zapošljavanje SPEKTAR Banja Luka. Međutim, mala ponuda na tržištu, strogi uslovi prilikom zapošljavanja i potrebe za višim nivoom obrazovanja su uticali na slab rezultat pronalaska posla.

Dvadesetšest osoba koje su smještene u Sigurnu kuću nisu imale nikakvo zaposlenje. U toku ili nakon izlaska iz Sigurne kuće za devet korisnica smo uspjeli pronaći neku vrstu zaposlenja.

U saradnji sa humanitarnom organizacijom "Partner" tri korisnice su uspjele dobiti posao asistencije u kući. Nakon napuštanja Sigurne kuće, organizacija "Partner" je omogućila zaposlenje za sina jedne od korisnica. Takođe, na osnovu ranije saradnje sa tvornicom obuće "BEMA" u toku godine su posao dobile tri žene, i to dvije u proizvodnji, dok je jedna dobila posao sa višom stručnom spremom na osnovu ranijeg iskustva u toj oblasti.

VIII.2 Stambeno zbrinjavanje korisnica

Najveći broj korisnica nije imao vlastiti stambeni prostor, tačnije osobe koje su vršile nasilje su ostajale u kući. Korisnice koje su u toku braka stekle zajedničku imovinu sa suprugom takođe nisu imale mogućnost da u periodu boravka u Sigurnoj kući od tri mjeseca ostvare svoja prava usljed dugotrajne sudske procedure. Položaj nekih korisnica je bio dodatno otežan usljed kreditne zaduženosti za zajedničku imovinu koju nisu mogle trenutno uživati sa svojom djecom. Bračna tečevina je kod velikog broja korisnica u vlasništvu dotadašnjeg vlasnika zemlje, i to u većini slučajeva nekog od članova nasilnikove porodice. Podrška od strane porodice žrtava je postojala na nivou psihosocijalne podrške, dok je svaka druga pomoć bila isključena što nije poboljšalo položaj žrtava.

Od ukupnog broja osoba koje su boravile u Sigurnoj kući za jedanaest korisnica je pronađen stambeni prostor u kojem su započele život sa svojom djecom. Devetnaest žena se vratilo u prethodnu zajednicu, dok se ostali broj žena vratio u staro okruženje ili su počeli živjeti kod nekoga od rodbine.

IX. Ostale aktivnosti

Sigurna kuća Banja Luka je u toku 2008. godine provodila projekat "Majčina ruka za majčin osmijeh" podržan od strane Ministarstva za lokalnu upravu i samoupravu Vlade RS. Cilj projekta je bio obučavanje korisnica za rad oslikavanja različitih predmeta putem provođenja kreativnih radionica. U toku implementacije projekta održane su četiri vrste radionica u okviru kojih je planirano da se obuhvati sljedeće: oslikavanje stakla, keramike, drveta i svijeća. Ovo je u Sigurnoj kući bio jedan vid radno – okupacione terapije koja se realizovala svakodnevno, u trajanju od 2-3 sata.

Djeca koja borave u Sigurnoj kući je u pratnji osoblja posjetila prostorije i način rada redakcije Press. Predstavnici redakcije Pressa su prethodne, a i tekuće godine organizovali posjetu Sigurnoj kući u sklopu Nikoljdanskih praznika kada su djeci podjelili prigodne paketiće uz prisustvo Djeda Mraza. Redakcija je u toku posjete pripremila zakusku i poklone koji su i tom prilikom uručeni.

Gender Centar i Ministarstvo za porodicu omladinu i sport Vlade RS su zajedno sa Council Europe organizovali izložbu slika sa temom "Nasilje nad ženama". Izložba je organizovana u prostorijama Narodne skupštine RS i imala je veliki odziv osoba iz političkog života. Zahvaljujući direktorici Gender centra Spomenki Krunic i zamjenici ministra pomenutog ministarstva Nadi Lipovac na kraju izložbe je upriličena prodaja staklenih i drvenih predmeta koji su oslikale korisnice Sigurne kuće. Jedan dio novčanih sredstava od prodatih artikala je pripao korisnicama koje su pomenute predmete izrađivale, dok je dio iskorišten za ponovnu nabavku potrebnog materijala.

U toku godine u nekoliko navrata Sigurna kuća je imala posjetu predstavnicima OSCE-a, Brankice Tešanović i Elene Gulmadove, koje predsjedavaju Radnom grupom za borbu protiv trgovine ljudima na području banjalučke regije. Prestavnica Sigurne kuće je radovno izvještavala Radnu grupu o radu skloništa po pitanju boravka njenih korisnica. OSCE je posebno interesovanje pokazao za pojedine slučajeve gdje je izostala

hitnost postupka u slučajevima vršenja nasilja u porodici. Iz tih razloga predstavnici OSCE su u vidu svoje osmatračke misije pratili pojedine sudske sporove žena koje su preživjele porodično nasilje.

Predstavnica Sigurne kuće je u januaru 2008. godine prisustvovala seminaru za psihologe "Teorije i prakse" gdje je predstavljen rad Udruženih žena i Sigurne kuće, te usluga koje oni pružaju. U sklopu seminara predstavnici različitih ustanova su razmjenili iskustva u svom radu.

Predstavnica Sigurne kuće je ispred nevladinog sektora, pored brojnih predstavnika institucija, učestvovala u izradi "Strategije razvoja porodice u Republici Srpskoj" realizovanoj u nadležnosti Ministarstva za porodicu, omladinu i sport RS. Zajedno sa stručnim radnikom iz Centra za socijalni rad predstavnica je bila zadužena za oblast socijalno patoloških pojava u društvu, između ostalog i pojavu porodičnog nasilja.

Predstavnica Sigurne kuće je bila angažovana od strane organizacije CIDA u izradi brošure namjenjene za djecu školskog uzrasta pod nazivom "Zar osmijeh nije bolji". U toku projekta je u sklopu Forumu mladih u maju 2008. godine u Banjaluci, predstavnica održala predavanje na temu "Nasilje u porodici". Predavanju su u prisustvovali prosvjetni radnici/e, direktori, pedagozi, psiholozi i učenici osnovnih škola kada je izvršena i prezentacija pomenute brošure.

U toku januara i februara unutar Sigurne kuće su obavljani određeni građevinski radovi postavljanja hidroizolacije oko temelja kuće. Izvođač radova je bila firma "Bital" iz Banja Luke.

Zahvaljujući jednokratnoj pomoći Gender Centra Vlade RS u decembru mjesecu građevinsko preduzeće "Arge inženjering" je započelo radove na rekonstrukciji kuće u cilju krećenja, farbanja fasade, radova u dvorišnom predjelu i stavljanja u funkciju podrumskih prostorija za namjene radionica za radno okupacionu terapiju. Usljed nepovoljnih vremenskih uslova radovi će biti završeni u toku iduće godine. Ista sredstva su omogućila nabavku novog automobila marke Škoda Fabia koji će služiti u svrhu prevoza korisnica i djece u pratnji na različite lokacije.

X. Ostvareni kontakti sa institucijama i privatnim preduzećima

U toku druge godine rada Sigurne kuće uspostavljen je dogovor sa Administrativnom službom Grada Banja Luka, i to Sektorom civilne zaštite o kontinuiranom snadbjevanju vode Vatrogasnog društva za potrebe korisnica Sigurne kuće. Na području lokacije Sigurne kuće Banja Luka ne postoji priključak na gradsku vodovodnu mrežu tako da se većina mještana snadbjeva vodom iz prirodnih izvora. S obzirom da je kapacitet Sigurne kuće 21 osoba, te zbog prisutnosti djece potrebe za vodom su prilično velike. Voda se koristi za potrebe održavanja higijene prostora, lične higijene, higijene namještaja, opreme i stvari korisnica Skloništa, te se u ovakvim uslovima ne može koristiti kao voda za piće. U decembru mjesecu preduzeće "Vodovod je započelo sa pripremama za priključenje domaćinstava na tom području na gradski vodovod, što će biti realizovano u toku naredne godine.

„Eko tim“ Banja Luka koji je zadužen za uređenje gradskih riječnih obala je po potrebi vršio uređenje dvorišta i obalnog dijela rijeke Vrbas uz Sigurnu kuću.

Sve nabavke hrane, pića i sredstava koja potpadaju pod kućnu hemiju su se odvijajali u kompaniji TROPIC d.o.o., do momenta njegove prodaje. U toku prodaje, preuzimanja i promjene imena kompanije, svi ugovori žirnalnih kupaca su poništeni sa mogućnošću njihove dorade u cilju ponovnog potpisivanja. Kao rezultat usporene administracije, takva mogućnost nikada nije realizovana. Od tog perioda sve nabavke se obavljaju u kompaniji Interex, sa kojom je obostrano sklopljen Ugovor o nabavci.

Udruženje "Duga" je u saradnji sa Centrom za socijalni rad Banja Luka organizovalo besplatne kurseve šivanja, krojenja i kurs za računare za sedam korisnica Sigurne kuće u trajanju od mjesec dana.

U prvoj polovini godine Sigurna kuća nije imala obezbjeđena sredstva za normalno tekuće funkcionisanje usljed sporog punjenja budžeta i prepreka u prebacivanju sredstava na račun Sigurne kuće. Taj period je nabavka obavljena u lokalnoj prodavnici STR "Škorić" u blizini Sigurne kuće, te se plaćanje vršilo naknadno nakon dobijanja potrebnih sredstava.

Organizacija "Genezis" je u februaru i julu obezbjedila veliku donaciju u vidu posteljine, garderobe i pelena za bebe i odrasle. Posteljina, odjeća i pelene su iskorištene za potrebe svih korisnica koje su trenutno boravile kao i za bivše korisnice u zavisnosti od njihovih potreba.

Pekara "Manja" je u toku marta i aprila mjeseca donirala hljeb i pekarske proizvode za korisnice i djecu Sigurne kuće. U tom periodu je izvršena donacija od privatnih lica, građana i građanki grada Banja Luke u vidu hrane, odjeće i namještaja.

Vlasnik bazena "Šeher" iz Banja Luke je u junu mjesecu obezbjedio 100 ulaznica za bazen koje su koristila djeca koja su u tom periodu boravila.

U junu mjesecu zahvaljujući NVO-e "MOST" Banja Luka obezbjeđena je pomoć u odjeći koju je donirala Protestantska crkva. Donacija je podjeljena bivšim korisnicama u skladu sa njihovim potrebama.

U toku godine je Sigurna kuća naišla na razumjevanje Pošte RS koja je imala namjeru u svoje poklon šopove postaviti proizvode Sigurne kuće od stakla i drveta, ali usljed administrativnih prepreka ta odluka nikad nije realizovana. Problem je u tome što Udruženje pripada kategoriji pravnih lica koje ne mogu ostvarivati profit, te je za bilo kakve akcije potreba promjena namjene udruženja.

Sigurna kuća je udaljena od centra grada 7 km. Iz tog razloga smo zatražili pomoć preduzeća „Čivčija tours“ koji je obećao da će za svu školsku djecu mjesečna karta biti snižena za 50% od ukupne cijene redovne mjesečne karte za školarce. Na osnovu toga dobili smo da iznos mjesečne karte iznosi 6 KM, umjesto 12 KM. U toku 2008. godine na lokaciji koju pokriva Sigurna kuća je došlo do promjene autoprevoznika, te se bilo kakva odluka o smanjenju iznosa mjesečne karte donosi preko odluka Ministarstva za porodicu, omladinu i sport. Do momenta pisanja izvještaja nije dobijen odgovor o mogućem smanjenju mjesečnih karata.

U oktobru mjesecu Lindsey Korver i Marion van der Bent-Meesters, pripadnice EUFOR-a, LOT Mrkonjić Grad su učestvovala u trci ispred projekta "Women Run for Women" te tom prilikom obezbjedile nabavku laminata za donji sprat kuće, mašine za suđe, te dječijeg pribora i opreme za igru. Na taj način su doprinjeli olakšavanju uslova boravka korisnica i djece u Sigurnoj kući.

Najveći problem izlazne strategije je pronalazak zaposlenja koji bi klijenticama omogućio nastavak normalnog života nakon izlaska iz Sigurne kuće po pitanju rješenja njihovog egzistencijalnog pitanja. S tim u vezi smo u prvoj godini rada postigli dogovor sa Agencijom „Spektar“ Banja Luka da se sve nezaposlene stanarke Sigurne kuće upisuju u bazu podataka njihove agencije. Na osnovu postignutih kvalifikacija samih stanarki i traženih uslova od strane poslodavca se vršilo zapošljavanje u situacijama zadovoljenja uslova. U toku godine je postignut dogovor sa Humanitarnom organizacijom "Partner" i Tvornicom obuće "Bema" koji su uspjeli zaposliti nekoliko korisnica.

Gradski odbor PDP-a je posjetio Sigurnu kuću u sklopu kampanje „16 dana aktivizma protiv rodno uslovljenog nasilja“ koja se svake godine sprovodi u periodu od 25 novembra - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama i 10. decembra – Međunarodnog dana ljudskih prava. Tom prilikom je za sve korisnice obezbjeđen ultrazvučni pregled dojke u cilju prevencije i ranog otkrivanja karcinoma dojke. Na taj način je u ordinaciji dr. Grubor deset žena obavilo dogovoreni pregled. Posjeti je prisustvovao i generalni direktor tvornice obuće "Bema" i odbornik u Skupštini Grada, Marinko Umičević, koji je tom prilikom uručio djeci cipele, a ženama prigodne poklone. U toku posjete sa gđinom Umičevićem je dogovoreno i zaposlenje za dvije korisnice.

Na inicijativu gđina Umičevića na sjednici Gradske Skupštine u decembru mjesecu je pokrenuto pitanje obezbjeđenja objekta Sigurne kuće, nakon čega smo kontaktirani od strane Administrativne službe Grada Banja Luka za prikupljenje svih potrebnih informacija. Ishod ove inicijative će biti poznat u toku naredne godine.

U sklopu Nikoljdanskih praznika redakcija Pressa je izvršila podjelu paketića za djecu koja su tu trenutno boravila.

U decembru mjesecu kompanija "Delta" je obezbjedila prigodan program za svu djecu koja su u toku 2008. godine boravila u Sigurnoj kući. Tom prilikom je djeci prikazana predstava dječijeg pozorišta "DIS" iz Banja Luka, u sklopu koje je izvršena podjela paketića od strane angažovanog Deda Mraza.

XI. Medijske aktivnosti

U toku vremenskog perioda koji pokriva ovaj izvještaj, osoblje Sigurne kuće Banja Luka i članice Udruženih žena Banja Luka su kontinuirano medijski promovisale rad Sigurne kuće i mogućnosti pomoći koje ono pruža u smislu izlaska iz problema nasilja u porodici kao tabu teme, kao i ohrabivanja žrtava nasilja da prijave nasilje.

Pisani i elektronski mediji su kao i prethodnih godina pokazivali veliko interesovanje za ovaj vid problematike, te na taj način učestvovali u povećanju svijesti za prijavljivanjem eventualnih slučajeva. Posebno pažnju za publicitetom mediji su pokazivali u stalnim zahtjevima za dobijanjem konkretnih ispovjesti pojedinih žena koje su preživjele nasilje. U četiri slučaja su korisnice prihvatale i na vlastitu odgovornost podjelile svoje iskustvo porodičnog nasilja sa javnosti. Posebnu pažnju je izazvao slučaj kada je na Svjetski dan dječijih prava, otac nasilnik u cilju povratka svoje supruge i djece, na putu iz škole do Sigurne kuće pretukao svoju maloljetnu ćerku nanijevši joj tom prilikom lakše tjelesne povrede. U cilju prestanka višemjesečne agonije i mogućeg pronalaska rješenja vlastitog problema, korisnica je pojedinim medijima ispričala svoje iskustvo, što je imalo dalji uticaj na pomenuti slučaj.

Primjer jedinog negativnog iskustva sa medijima je pisani medij, kada je novinarka u potpunosti iskrivila izjavu svoje sagovornice, te na posve neprihvatljiv način prikazala odnos osoblja Sigurne kuće sa sistemom institucija.

U nastavku ćemo kratko izložiti pregled medijskih aktivnosti po mjesecima:

Januar 2008. godine

- VEČERNJE NOVOSTI – Članak "Tesan krov za spas". Članak o povećanju broja korisnica u Sigurnoj kući. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.
- DNEVNI AVAZ – Članak povodom godišnjice rada Sigurne kuće, kao i pozitivnim i negativnim iskustvima. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.

Februar 2008. godine

- GLAS SRPSKE – Članak "Sigurno u Sigurnoj kući" govori o promjeni metoda finansiranja za tekuću godinu. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.
- BH RADIO – Emisija o problemu porodičnog nasilja i uslugama u Sigurnoj kući. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.

Mart 2008. godine

PRESS CENTAR – Press konferencija povodom Međunarodnog dana žena sa akcentom na problem porodičnog nasilja. Na konferenciji su učestvovali Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće, Aleksandra Radeta Stegić – tehnička sekretarica Udruženja I Anđelko Đokić – socijalni radnik u Centru za socijalni rad Banja Luka. Konferencija propraćena od strane ATV-a, RTRS-a i Glasa Srpske.

- RTRS – Prilog o izložbi na temu "Nasilje nad ženama" u Narodnoj Skupštini RS održanoj u organizaciji Ministarstva za porodicu, omladinu i sport RS i Gender Centra RS u saradnji sa Council Europe.
- ATV – Povodom slučaja zlostavljanja djeteta od strane roditelja u Centralnom Dnevniku izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće o načinima psihičkog nasilja.

ATV- U sklopu Centralnog Dnevnika izjava Amela Bašić-Tomić o prednacrtu Zakona o socijalnoj zaštiti Republike Srpske i amandmanu Udruženih žena da se žene koje su preživjele porodično nasilje uvrste kao posebna socijalna kategorija.

April 2008. godine

- RADIO RS – Emisija “Uticao NVO-a na društvo”. U emisiji gostovale Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće i Lidija Živanović, izvršna direktorica Helsinškog Parlamenta Građana. Emisija je ukazala na pozitivnu stranu građanskog sektora sa brojim uključenjima slušalaca/teljki.

INTERMEZZO – Članak o problemu porodičnog nasilja, načinima pomoći žrtvama, radu Sigurne kuće i preprekama u iznalaženju izlazne strategije za korisnece koje napuštaju Sklonište. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.

Maj 2008. godine

- GLAS SRPSKE – Članak o finansiranju Sigurnih kuća u RS. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.
- ATV – Emisija “Dosije” emitovala prilog sa izjavom Nade Golubović, predsjednice Udruženih žena i Amele Bašić-Tomić, koordinatorice Sigurne kuće o radu Skloništa.
- TV LIBERTY – emisija o nasilju u porodici i pružanju pomoći ženama u Sigurnoj kući. Izjavu dala socijalna radnica Sigurne kuće.

Juni 2008. godine

- RTRS – Usklopu Banjalučke panorama emitovan prilog o porodičnom nasilju. Izjavu dala socijalna radnica Sigurne kuće.

Juli 2008. godine

- EURO BLIC – Članak o fizičkom i psihičkom zlostavljanju djece u RS. Izjavu dala Dragana Miljković, socijalna radnica Sigurne kuće.

Avgust 2008. godine

- GLAS SRPSKE – Članak o radu Sigurne kuće u Banjaluci. Izjavu dala socijalna radnica Sigurne kuće.

Novembar 2008. godine

- BEL – U sklopu emisije “22 časa” emitovan prilog posjete Gradskog odbora PDP-a Sigurnoj kući. O problemima u Sigurnoj kući govorila Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.
- FOKUS I NEZAVISNE NOVINE – Članak “Ruka podrške žrtvama porodičnog nasilja” o posjeti Gradskog odbora PDP – a. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.
- ATV – U sklopu Centralnog dnevnika prilog o slučaju premlaćivanja maloljetne djevojčice koja boravi u Sigurnoj kući na putu iz škole od strane svog oca. O slučaju govorila majka pretučene djevojčice, inače korisnica Sigurne kuće, Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće i Lana Jajčević, pravica Udruženih žena.

Decembar 2008. Godine

- VEČERNJE NOVOSTI – Članak “Tanak budžet Sigurne kuće” o predviđenim sredstvima za normalno funkcionisanje Sigurne kuće za narednu godinu. Izjavu dala Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.

- PRESS – Članak “Nasilni muž mi prijeli i u Sigurnoj kući” o slučaju jedne klijentice koja je koristila usluge Sigurne kuće. Izjavu dala klijentica B.S. i Amela Bašić-Tomić, koordinatorica Sigurne kuće.

Banja Luka, 17. februar 2009. godine

Nada Golubović, predsjednica
„Udružene žene“ Banja Luka